

«ΕΙΚΟΝΑ-ΣΙΝΕΜΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

Δραστηριότητες

Χατζηδημητρίου Πηνελόπη

Δραστηριότητα: «Νύφες»

Δώστε στην ομάδα το θέμα «γάμος» και ζητήστε τους να κάνουν έναν αυτοσχεδιασμό. Βοηθείστε τους θέτοντας τα παρακάτω ερωτήματα:

- Που θα γίνει η τελετή γάμου; (στην εκκλησία, το δημαρχείο, στην πόλη, το χωριό κτλ.)
- Πότε θα γίνει η τελετή γάμου; (εποχή του έτους, ώρα της ημέρας)
- Ποια είναι η τελετουργία μιας γαμήλιας τελετής;
- Ποιοι θα παρευρίσκονται; (γονείς μελλονύμφων, συγγενείς, φίλοι του ζευγαριού, συνάδελφοι κτλ.)
- Πως συμπεριφέρεται καθένας από τους καλεσμένους;
- Πως συμπεριφέρονται και αισθάνονται οι μελλονύμφοι;

Ο αυτοσχεδιασμός να αρχίσει και να τελειώσει με μια παγωμένη εικόνα. Μετά την παρουσίαση του αυτοσχεδιασμού, συζητήστε με τα μέλη της ομάδας το σκεπτικό και τους λόγους για τους οποίους οδηγήθηκαν σ' αυτή την εκδοχή της γαμήλιας τελετής.

Κατόπιν, δείτε την πρόσφατη ταινία του Παντελή Βούλγαρη «Νύφες». Πρόκειται για την ιστορία 700 νυφών στο υπερατλαντικό τους ταξίδι, στις αρχές του αιώνα, από την Ελλάδα και τα μικρασιατικά παράλια προς τον Νέο Κόσμο και το όνειρο. Συζητήστε με την ομάδα τα θέματα που θίγονται στην ταινία, τις ομοιότητες και τις διαφορές με την εκδοχή για το γάμο που κατέθεσε η ομάδα στον αυτοσχεδιασμό της.

Θέμα: παιδί - τηλεόραση

Από το μυθιστόρημα του Μίλαν Κούντερα, *Η Βραδύτητα*, μτφρ. Σεραφείμ Βελέντζας, Αθήνα, Εστία, 1997, σσ. 18-20.

Λίγα λόγια για το συγγραφέα: Ο Μίλαν Κούντερα γεννήθηκε το 1929 στο Μπρινό και θεωρείται σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους Τσέχους συγγραφείς. Σπούδασε κινηματογράφο στην Πράγα και από το 1956 ως το 1970 ήταν μέλος της γραμματείας της Ένωσης Τσεχοσλοβάκων Συγγραφέων. Επίσης, από το 1963 ως το 1967 συμμετείχε στο πρεζίντιουμ της κεντρικής επιτροπής του κομμουνιστικού κόμματος Τσεχοσλοβακίας. Μετά τη σοβιετική κατοχή της χώρας, τα βιβλία του απαγορεύτηκαν, του αφαιρέθηκε η διδακτική του θέση στη Σχολή Κινηματογράφου της Πράγας και εξοβελίστηκε από το κομμουνιστικό κόμμα. Από το 1975 ζει και γράφει στη Γαλλία. Γνωστά του έργα είναι *Το αστείο*, *Η ζωή είναι αλλού*, *Το βαλς του αποχαιρετισμού*, *Η αβάσταχτη ελαφρότητα του είναι*, *Το βιβλίο του γέλιου και της λήθης*, *Η βραδύτητα*, *Η άγνοια* κτλ.

Λίγα λόγια για το έργο: *Η Βραδύτητα* του Κούντερα είναι ένα έργο που ο συγγραφέας του αποφεύγει να χαρακτηρίσει μυθιστόρημα, καθώς συνδυάζει κατά τον προσφιλή του τρόπο τη μυθιστορηματική πλοκή (ή ορθότερα: πλοκές) με δοκιμιακές παρεμβάσεις. Με ύφος μη σοβαρό και παιγνιώδες, συγκρίνει τη γλυκύτητα της ανάμνησης μιας υπέροχης ερωτικής νύχτας στον 18^ο αιώνα με τη στυφή γεύση μιας τραγελαφικής ερωτικής νύχτας σήμερα.

συγκρίνει την κουφότητα μιας επιδεικτικής χαράς που υπακούει στους νόμους του θεάματος με την έξαρση μιας χαράς που δεν χρειάζεται να διατυμπανιστεί προκειμένου να ολοκληρωθεί. Η σύγκριση διαθέσεων, στάσεων ζωής και εμπειριών οδηγεί αναπόφευκτα και στη σύγκριση ρυθμών. Έτσι, το κείμενο αποδεικνύει ότι η βραδύτητα είναι ο ρυθμός της απόλαυσης και της μνήμης, και η ταχύτητα ο ρυθμός της μη ικανοποίησης και της λήθης.

Από τη Βραδύτητα:

[...] γυρίζοντας στο δωμάτιο, ανοίγω μια στιγμή την τηλεόραση. Πάλι παιδιά εδώ. Αυτή τη φορά είναι μαύρα και ετοιμοθάνατα. Η διαμονή μας στον πύργο συμπίπτει με την εποχή όπου, για εβδομάδες, καθημερινά, έδειχναν τα παιδιά μιας αφρικανικής χώρας που το όνομά της το έχω ήδη ξεχάσει (όλα αυτά έγιναν εδώ και τουλάχιστον δύο ή τρία χρόνια, πώς να συγκρατήσεις όλα αυτά τα ονόματα!) και την οποία λυμαίνεται ο εμφύλιος πόλεμος και η πείνα. Τα παιδιά είναι αδύνατα, εξαντλημένα, χωρίς τη δύναμη να κάνουν έστω μια κίνηση για να διώξουν τις μύγες που περπατούν στο πρόσωπό τους.

Η Βέρα μου λέει: «Δεν έχει και γέρους που πεθαίνουν σ' αυτή τη χώρα;»

Όχι, όχι, το πολύ ενδιαφέρον σ' αυτή την πείνα, αυτό που την κάνει μοναδική ανάμεσα στα εκατομμύρια τους λιμούς που συνέβησαν σ' αυτή τη γη, είναι ότι θέριζε μόνο παιδιά. Δεν είδαμε κανέναν ενήλικο να υποφέρει στην οθόνη, παρόλο που κοιτούσαμε τις ειδήσεις κάθε μέρα, ειδικά για να διαπιστώσουμε αυτή την ανειδίωτη περίπτωση.

Οπότε, είναι εντελώς φυσιολογικό που εναντίον αυτής της θηριωδίας των γερόντων δεν ξεσηκώθηκαν ενήλικοι αλλά παιδιά τα οποία, με όλο τον αυθορμητισμό που τα χαρακτηρίζει, ξεκίνησαν την περίφημη εκστρατεία «τα παιδιά της Ευρώπης στέλνουν ρύζι για τα παιδιά της Σομαλίας». Η Σομαλία! Μα βέβαια! Μ' αυτό το διάσημο σύνθημα ξαναβρήκα το χαμένο όνομα! Τι κρίμα που όλα αυτά ξεχάστηκαν κιόλας! Αγόραζαν πακέτα πακέτα το ρύζι, ατέλειωτη ποσότητα πακέτα. Οι γονείς, εντυπωσιασμένοι απ' αυτό το πλανητικό αίσθημα αλληλεγγύης που διακατείχε τα μικρά τους, έδωσαν χρήματα, και όλοι οι οργανισμοί πρόσφεραν τη βοήθειά τους· το ρύζι συγκεντρώθηκε στα σχολεία, μεταφέρθηκε στα λιμάνια, φορτώθηκε σε καράβια με προορισμό την Αφρική, και όλος ο κόσμος μπόρεσε να παρακολουθήσει την ένδοξη εμποποιία του ρυζιού.

Αμέσως μετά τα ετοιμοθάνατα παιδιά, η οθόνη κατακλύζεται από κοριτσάκια έξι, οχτώ ετών, που είναι ντυμένα σαν ενήλικα και φέρονται με τον συμπαθητικό τρόπο γριάς κοκέτας, α τι χαριτωμένο, τι συγκινητικό, τι αστείο να φέρονται τα παιδιά σαν μεγάλοι, να φιλιούνται τα κοριτσάκια και τα' αγοράκια στο στόμα, ύστερα εμφανίζεται κάποιος που κρατάει στα χέρια ένα βρέφος και, ενώ μας εξηγεί ποιός είναι ο καλύτερος τρόπος να πλυθεί το βρακάκι που μόλις τώρα το έβρεξε το μωρό του, τον πλησιάζει μια ωραία γυναίκα και βγάζει μια τρομερά αισθησιακή γλώσσα που αρχίζει να εισδύει στο τρομερά καλοσυνάτο στόμα του βρεφοκρατούντος.

«Πάμε για ύπνο» λέει η Βέρα, και κλείνει την τηλεόραση.

Δραστηριότητα:

Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να εντοπίσουν και να ξεχωρίσουν τις εικόνες που βλέπει ο αφηγητής στην τηλεόραση. Ο εμπυχωτής ρωτάει: «Από τι είδη εκπομπών προέρχονται αυτά τα αποσπάσματα;», «Τι κοινό έχουν μεταξύ τους;» (Πρόκειται για κομμάτια από ειδήσεις, ένα ψυχαγωγικό πρόγραμμα και μια διαφήμιση. Όλα έχουν ως κοινό θέμα το παιδί). Μετά, χωρίζει την ομάδα σε τρεις υπο-ομάδες και ζητάει από την πρώτη να φτιάξει ένα μικρό ντοκιμαντέρ (βλ. άσκηση παρακάτω), από τη δεύτερη να φτιάξει ένα τρέιλερ για την παιδική Γιουροβίζιον (βλ. άσκηση παρακάτω) και από την τρίτη υπο-ομάδα να φτιάξει μια τηλεοπτική διαφήμιση (βλ. άσκηση παρακάτω). Όταν οι τρεις ομάδες είναι έτοιμες στέκονται η μία δίπλα στην άλλη για να παρουσιάσουν τους αυτοσχεδιασμούς τους. Ο εμπυχωτής ή κάποιιο άλλο μέλος της ομάδας που δε συμμετέχει στους αυτοσχεδιασμούς δίνει το σήμα με το (φανταστικό) τηλεκοντρόλ του για να ξεκινήσει μια ομάδα. Με το τηλεκοντρόλ, και κάνοντας ζάπινγκ, μπορεί να διακόψει μία ομάδα και να παίξει άλλη, μπορεί να παγώσει την εικόνα, να κάνει rewind, να βάλει και τις τρεις ομάδες συγχρόνως να παίζουν τους αυτοσχεδιασμούς τους, να κλείσει τον ήχο, να δυναμώσει υπερβολικά τον ήχο κτλ. Τα μέλη των τριών υπο-ομάδων υπακούουν στις εντολές του τηλεκοντρόλ-εμπυχωτή.

Κατόπιν, μπορούν να συζητήσουν γύρω από θέματα που προέκυψαν από την παρουσίαση των αυτοσχεδιασμών.

- Τι έγινε σε αυτούς τους αυτοσχεδιασμούς και ποια ήταν τα συναισθήματά τους κάθε φορά που το «τηλεκοντρόλ» παρενέβαινε για να καθορίσει την εξέλιξη;
- Ποιος είχε την «εξουσία» και κινούσε τα νήματα;
- Ποια είναι η συνολική εντύπωση που αποκόμισαν από την παρουσίαση των αυτοσχεδιασμών;
- Ποιο είναι το ύφος του αφηγητή στο απόσπασμα της *Βραδύτητας* και γιατί; Συμφωνούν με αυτό;
- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της τηλεόρασης, ιδιαίτερα σε σχέση με θέματα που αφορούν το παιδί;

Ασκήσεις

για γρήγορη παρουσίαση ενός τρέιλερ, μιας διαφήμισης και ενός ντοκιμαντέρ.

(από το βιβλίο «Για ένα νεανικό, δημιουργικό θέατρο», Νίκος Γκόβας, εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ)

Το κλιπ και το τρέιλερ

Με θέμα την παιδική Γιουροβίζιον, η ομάδα πρέπει να παρουσιάσει ένα τρέιλερ που μπορεί να είναι σύντομο, γύρω στα 10 δευτερόλεπτα, ή μεγαλύτερης διάρκειας. Το τρέιλερ πρέπει να ξεκινήσει και να τελειώσει με μια παγωμένη εικόνα. Ενδιάμεσα θα υπάρχει λόγος (προφανώς χειμαρρώδης). Μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα γνωστά κλισέ, ή να ακούγεται μια αφήγηση, μουσική κτλ. (Γκόβας 187)

Τηλεοπτική διαφήμιση

Επιλέγεται το προϊόν που θα διαφημιστεί. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα τα γνωστά μέσα: παγωμένη εικόνα, διάλογο, μονόλογο,

αφήγηση προς το κοινό, μουσική και τραγούδι, συνέντευξη, μιμική κ.ά. Πρέπει να είναι σύντομη, περιεκτική, καίρια κτλ. (Γκόβας 187)

Το ντοκιμαντέρ

α) Καθένας γράφει σε ένα χαρτί μια πρόληψη (που μπορεί να έχει ή να μην έχει), μια μηχανική συσκευή που τον ενοχλεί, κάτι που του ξυπνά μια παιδική ανάμνηση (τραγούδι κτλ.), ένα τικ ή μια συνήθεια που τον εκνευρίζει στους άλλους.

β) Όλοι μιλούν σε όλους προσπαθώντας να βρουν κοινά στοιχεία μεταξύ τους.

γ) Αφού βρουν τουλάχιστον δύο κοινά χαρακτηριστικά, φτιάχνουν ένα μικρό ντοκιμαντέρ με θέμα την πείνα στον Τρίτο Κόσμο. Στο σενάριο που θα δημιουργήσουν πρέπει να συμπεριλάβουν ένα τουλάχιστον στοιχείο από τον καθένα. (Γκόβας 189)